

Vrij, vrijer, vrijst

Uit een onderzoek onder negen wereldsteden komt Amsterdam als winnaar uit de bus. Met op de tweede en derde plaats Berlijn en Londen.

4

Interview

Interview met minister Ernst Hirsch Ballin van Justitie. Over zijn vader, zijn oma en dodenherdenking op de Apollolaan. '4 en 5 mei zijn een vast punt voor mij.'

6

Programma

Overzicht van de herdenkingen op 4 mei en de festiviteiten op 5 mei. Ook: de muziek en Theater na de Dam.

8-11

Heldenmoed

De Amsterdamse Truus Wijsmuller-Meijer redde vlak voor de capitulatie 74 vluchtelingenkinderen door ze veilig aan boord van de ss Bodegraven te brengen.

12

Fotowedstrijd

De tien winnaars van onze lezersoproep 'fotografeer vrijheid in de stad'. Van expansiedrift op IJburg tot 'stilte in jezelf'.

14

65 jaar vrijheid

'Ik kreeg zo'n ontembaar verlangen naar iets moois te kijken!' Twee jaar had Abraham van Santen opgesloten gezeten, voordat hij in april 1945 weer even over de Oudezijds Achterburgwal durfde te wandelen.

Kort na de bevrijding in 1945 zei de nieuwe Amsterdamse burgemeester Feike de Boer: 'Wij kunnen weer vrij ademen en worden niet meer als wilde beesten opgejaagd en vervolgd.'

In de woorden van De Boer en Van Santen klinkt de stem van de vrijheid na vijf jaren van doffe oorlogsellende. Deze twee mannen overleefden de Tweede Wereldoorlog.

Op 4 mei 2010 herdenken we allen – burgers en militairen – die in het Koninkrijk der Nederlanden of waar ook ter wereld zijn omgekomen sinds het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, in oorlogssituaties en bij vredesoperaties. Jaarlijks zijn er in Amsterdam meer dan zeventig bijeenkomsten op 4 mei. Op pagina 10 van deze bijlage staat een compleet overzicht.

Herdenking van slachtoffers van oorlog en onvrijheid en het beschermen en vieren van vrijheid worden in de avond en nacht van 4 op 5 mei met elkaar verbonden. Nieuw in 2010 is het initiatief Theater na de Dam. Op 4 mei opent om 21.00 uur een aantal theaters rond de Dam hun deuren voor voorstellingen verbonden aan de Tweede Wereldoorlog. Ook op andere plaatsen vinden die avond activiteiten plaats.

Op 5 mei is het Amsterdams Bevrijdingsfestival op een dertigtal locaties in de Amsterdamse binnenstad, waaronder de Dam, het Beursplein, Centraal Station, Felix Meritis en het Nesplein. Programmaonderdelen zijn onder meer muziekoptredens (JunkieXL, Giovanca en vele anderen), debatten, (kinder)theater, een zeilwedstrijd en diverse tentoonstellingen. Ook in de meeste stadsdelen worden festiviteiten georganiseerd. In deze bijlage en op www.amsterdamsbevrijdingsfestival.nl vindt u het complete overzicht.

Het Amsterdams 4 & 5 mei Comité hoopt dat velen van u zullen deelnemen aan de herdenkingen van de slachtoffers uit het verleden, en aan manifestaties en debatten ter viering en bescherming van onze huidige vrijheid.

SIJBOLT NOORDA
Voorzitter Amsterdams
4 & 5 mei Comité

'Vroeger wist ik

Kunnen zeggen wat je denkt, uitkomen voor je geaardheid: voor de meesten van ons een normale zaak. Maar voor velen is vrijheid nog steeds een ver-van-mijn-bedshow. Wat betekent vrijheid voor voormalige vluchtelingen in Amsterdam?

tekst MARIANNE LAMERS foto's KLAAS FOPMA

'Hier bepaalt de overheid mijn leven'

Junior Ndagano (26) uit de Democratische Republiek Congo:

'In Congo vertellen mensen elkaar fantastische verhalen over Europa. Dat het geld aan de bomen groeit en dat je maar op de muur hoeft te kloppen om er bankbiljetten uit te krijgen.

Toen ik hier kwam, ontdekte ik dat je hier net zoals thuis niks gratis krijgt.

In Afrika heb je altijd een kring van familie om je heen. Je kunt jezelf nooit ontplooiën, je ouders bepalen welke weg je inslaat. In Nederland ben ik vrij, bepaal ik mijn leven en niet mijn familie. Maar hier is de overheid je vader en je moeder. Er wordt heel erg op me gelet, hoeveel studiefinanciering ik krijg, waar ik mijn geld aan uitgeef, alles wordt geregistreerd. Ze zeggen dat het is om te zien of je wel goed integreert en niet aan belastingontduiking doet, maar ik voel me net een klein kind.

In ben op 21 juni 2007 aangekomen op Schiphol, als politiek vluchteling. Ik had een jaar vastgezet in mijn land, waar ik op een dag zonder proces in de gevangenis werd gegooid. Ik studeerde rechten en dat maakte me verdacht. Rechtenstudenten waren politiek actief, volgens de regering. Na een jaar heeft een vriend van mijn vader me helpen ontsnappen en belandde ik in Nederland.

Op Schiphol werd ik op de trein naar het asielzoekerscentrum in Groningen gezet. Ik keek naar de mensen en dacht: waar is de blijheid in hun ogen? Ze hebben toch alles hier, waarom zijn ze niet blij? Zelfs kinderen die bij ons op straat slapen, zonder huis en zonder ouders, lachen nog.

Ik merk dat ik me heb aanpast. Ik word ook chagrijnig als ik op de tram moet wachten.

Mijn leven is gespaard, maar mijn familie woont nog daar. Ik vind het moeilijk om opnieuw te beginnen. Ik werk hard voor mijn studie rechten en probeer iets van mijn leven te maken.

In Congo zeggen we dat als een boom genoeg te eten heeft, hij ook vruchten kan dragen. Soms ben ik bang dat ik nooit meer zulke stevige wortels zal krijgen om vruchten te kunnen dragen."

Stadsverteller Karel Baracs vertelt op 5 mei op het Beursplein het verhaal 'Een enkeltje Amsterdam', over de Pakistaanse Sharif die in 1991 zijn geluk komt beproeven in Amsterdam. Aanvang 14.00 u. en 16.00 u.